

Reviderad Åtgärdsplan 2025 – 2026 och inför 2027 - Vård- och socialavdelningen

Sparbetinget för vård- och socialavdelningen utgår från nettokostnadsavvikelser för liknande kommuner inom verksamheterna äldreomsorg och IFO (utfall enligt RS 2022). Målet är att inför budget 2027 vara i nivå med liknande kommuner (KP 2024 – 2026, mål 9).

Verksamhetsmål - ekonomi

- Samtliga avdelningar ska inför 2027 ha en budget som bidrar till att kommunen når ett budgeterat resultat på minst en procent av generella skatte- och statsbidragsintäkter.
- Samtliga avdelningars utfall ska för 2025 understiga tilldelad budget, när sparbetinget exkluderas.

Åtgärdsplanerna utgör en grundförutsättning för de ramar som tas fram till juni 2025 inför kommande kommunplan.

Behov av revidering

Efter att det nationella utfallet för 2024 enligt RS är klart, kommer omräkning av sparbetinget att göras. Även andra faktorer kan bidra till att åtgärdsplanerna behöver revideras.

Sparbeting (2025) för att nå en ekonomi i balans:

- Samhällsbyggnadsavdelningen – 9 901 tkr
- Vård- och socialavdelningen – 7 407 tkr
- Skol- och barnomsorgsavdelningen – 8 205 tkr

Därutöver tillkommer ytterligare behov för att nå minst en procent av generella skatte- och statsbidragsintäkter med cirka 5 356 tkr inför 2027.

Bakgrund

Vård- och socialavdelningen är en stor avdelning med olika verksamhetsområden. Det är inom särskilt boende och HSL som de största ekonomiska avvikelserna finns. Gamla Vård- och omsorgsavdelningens utfall 2022 jämfört m budget var -5,4 mkr. Det finns absolut åtgärder för att komma tillrätta med ekonomin. Större åtgärder kräver arbete av våra verksamhetsutvecklare, controllers och chefer. Vi är i sammanhanget få medarbetare som förutom det dagliga arbetet behöver lägga arbetstid på förändringsarbete. Det krävs i och med detta att vi gör realistiska tidsplaneringar för när förändringar genomförs. Mycket kan dock göras i det dagliga arbetet utan större arbetsinsatser.

Personal är vår största kostnad och vår största tillgång. Det är en utmaning att justera i personaltäthet och samtidigt upprätthålla en god omsorg, behålla vår personal och locka till oss nya medarbetare. Här behöver vi möta upp en minskad personaltäthet med åtgärder som underlättar arbetet. Vi behöver också titta

på lösningar som minskar behovet av personal genom t.ex. välfärdsteknik. För att tekniska lösningar ska fungera i verksamheten krävs dock implementering och drift. En bra samplanering där personalen är där behovet finns är också av vikt och kommer kräva flexibilitet av personalen.

Intäkterna för avdelningen ligger främst inom hyror för de som bor på våra särskilda boenden samt avgifter så som omvårdnadsavgift och hemvårdsavgift. I jämförelse med länets kommuner ligger våra hyror på särskilda boenden och avgifter lika eller något högre. Utmaningen med att höja hyror och avgifter blir att vi kan få missnöjda medborgare.

Ekonomiskt bistånd och placeringar är samhällskänslig verksamhet, det kan bli stora ekonomiska konsekvenser vid vissa individärenden där vi inte kan påverka utifrån de lagar som styr myndighetsutövningen.

Förutom de åtgärder som finns beskrivna nedan finns ytterligare åtgärder som i framtiden skulle påverka ekonomin positivt. Ett nytt särskilt boende skulle ge effektiviseringar genom större möjlighet att samordna personal. Våra brukare på LSS gruppboendestäder blir äldre och utifrån det behöver en översyn av gruppboendestäder göras. Vi behöver se om strukturen på våra gruppboendestäder är rätt. Ett nytt särskilt boende och en omstrukturering av gruppboendestäder är inget vi idag kan sätta siffror på, men det bör resultera i en effektivisering på längre sikt.

Kortsiktiga åtgärder som går att verkställa "direkt" (verkställighet eller genom delegation)

Löpnr	Åtgärd	Genomförande (vad och vilka?)	Tidplan (när?)	Ansvarig chef	Uppföljning (hur ofta, när)
1	Minska övertid/mertid genom överanställning	Styrgrupp SAMarbetet, ledningsgrupp VoO	2025	Bitr. avdelningschef	Månadsvis genom enhetsmötesprotokoll
2	Bemanningsutifrån nyckeltal SÄBO	Enhetschefer SÄBO	2025	Avdelningschef/Bitr. avdelningschef	Månadsvis genom enhetsmötesprotokoll
3	Minska/ta bort bemanningspersonal HSL	Rekrytering och arbetsmiljöarbete HSL-chef	Åtgärdad 2024 men fortsatt arbete framåt	Avdelningschef	Löpande dialog avdelningschef/HSL-chef
4	Minskade personalkostnader & omkostnader i hemtjänst/medicinrobotar	Inköp (leasing?), utbildning, installation, välja lämpliga användare. IT-samordnare, HSL-chef, MAS, enhetschefer hemtjänst	2025 påbörjade dec 2024	Avdelningschef/bitr. avdelningschef	Löpande dialog inblandade parter

5	Placeringskostnader IFO	Uppföljning av familjehemsplaceringar och missbruksvård IFO-chef, preventivt arbete genom öppenvård	2025	Avdelningschef	Prognoser Avdelningschef/IFO-chef
6	Ekonomiskt bistånd	Kontroller av stora beslut och preventivt arbete genom AME	2025	Avdelningschef	Prognoser Avdelningschef/ Ifo-chef
7	Obudgeterade statsbidrag	Statsbidrag som vi nu vet kommer men som vi ej har budgeterat för	Q1 2025-2027	Avdelningschef	Prognoser Avdelningschef
8	Översyn planering hemtjänst	Hemtjänstmöten Enhetscheferna hemtjänst	2025	Bitr. enhetschef	Månadsvis

Åtgärder som kräver utredningar och/eller politiska beslut (ks eller kf)

Löpnr	Åtgärd	Genomförande (vad och vilka?)	Tidplan (när?)	Ansvarig chef	Uppföljning (hur ofta, när)
9	Välfärdsteknik	Omvärldsbevakning, nyttokalkyler IT-samordnare, ledningsgrupp VoO	2025 påbörjade dec 2024	Avdelningschef/bitr. avdelningschef	Månadsvis, Ledningsgrupp VoO och admingrupp
10	Översyn och justering hyror SÄBO	Omvärldsbevakning, ta fram beslutsunderlag Controller x2	Klar, förändring sker från Q2 2025	Avdelningschef/bitr. avdelningschef	Löpande dialog

Åtgärd	2025	2026	2027	Totalt
Minska övertid/mertid genom överanställning	535 000	535 000	535 000	1 605 000
Bemanning utifrån nyckeltal SÄBO inkl natt - (utfall mot fg år)	2 000 000	500 000	500 000	3 000 000

Minskade/ta bort bemanningspersonal HSL	1 000 000	500 000	-	1 500 000
Minskade personalkostnader & omkostnader i hemtjänst/medicinrobotar	500 000	1 000 000	-	1 500 000
Placeringskostnader IFO	1 000 000	1 000 000	-	2 000 000
Ekonomiskt bistånd	150 000	50 000	-	200 000
Obudgeterade statsbidrag	1 859 000	-	-	1 859 000
Översyn planering hemtjänst	465 000	465 000	465 000	1 395 000
Välfärdsteknik	-	110 000	440 000	550 000
Översyn och justering hyror SÄBO	150 000			150 000
Summa				13 759 tkr

Information om åtgärderna

Åtgärd 1 Minska övertid/mertid genom överanställning

Med mer personalresurser än det som behövs för att grundbemanna kan vi använda ordinarie personal för att täcka frånvaro. Det ger inte enbart en ekonomisk vinning utan även en förbättrad arbetsmiljö och högre patientsäkerhet. Kostnad för övertid totalt inom gamla Vård- och omsorgsavdelningen låg 2022 på ca 1,75 mkr och 2023 var kostnaden ca 2,1 mkr. Besparing jämfört med utfall 2024.

Åtgärd 2 Bemanning utifrån nyckeltal SÄBO inkl natt

Nyckeltal för bemanning av våra SÄBO är 0,63 och för korttids 0,7. Bemanningen har varit högre än detta vilket gett en för stor personalkostnad. Vi har lokalmässiga problem på Gimsätra vilket blir en utmaning att bemanna utifrån nyckeltal. Dom brukare som idag blir beviljade SÄBO har stora behov och kräver ibland extrainsatser. Målet är att komma ner i ram på alla tre särskilda boenden. Besparing jämfört med utfall 2024.

Åtgärd 3 Minska/ta bort bemanningspersonal HSL

Rekrytering av HSL personal är en utmaning med få ansökningar. Det är en utmaning med vikarier vilket kan bli svårt under sommarsemester. Enheten behöver satsa på studenter som sedan kan bli ordinarie personal. Arbete med arbetsmiljön inom HSL behöver prioriteras för att bli en attraktiv arbetsplats. Inför 2025 utökade personalstyrkan med 1 årsarbetare med två syften – fler patienter och stärka patientsäkerheten samt täcka vid kortare frånvaro istället för att ta in bemanningspersonal. Målbild är att ta bort budget för bemanningspersonal. Besparing jämfört med budget 2025.

Åtgärd 4 Minskade personalkostnader & omkostnader i hemtjänst/medicinrobotar

Medicinrobotar möjliggör för brukarna att själva kunna ta sin medicin med rätt dos och på rätt tider. Det kräver en del arbete vid införande och drift men kan ge stora vinster både ekonomiskt och för den enskilde användaren. Besparing jämfört med utfall 2024.

Åtgärd 5 Placeringskostnader IFO

Fortsatt aktivt arbete med att minska kostnaderna för placeringar genom preventivt arbete. Aktivt arbete med redan placerade barn och deras bioföräldrar och placerade vuxna för att kunna ta hem dem. Besparing jämfört med budget 2025.

Åtgärd 6 Ekonomiskt bistånd

Antal hushåll som får ekonomiskt bistånd har över tid minskat. Utmaningen är att flertal av dom hushåll som får ekonomiskt bistånd idag är stora familjer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Fortsatt samverkan med AME och implementering av projektet STAR är av största vikt och sker under 2024. Besparing jämfört med budget 2025.

Åtgärd 7 Obudgeterade statsbidrag

Statsbidrag från Tillväxtverket för att stärka ekonomisk och social utveckling, som vi nu vet kommer men som vi ej har budgeterat för. Ansökan är gjord för 2025-2027. Intäktsökning för 2025.

Åtgärd 8 Översyn planering hemtjänst

Likvärdig och effektiv planering av all hemtjänst i kommunen. Hemtjänstgrupperna behöver vara flexibel och hjälpa varandra över gränserna vid behov för att minska vikariebehov och stressrelaterade sjukskrivningar. Besparing jämfört med utfall 2024.

Åtgärd 9 Valfärdsteknik

Se över vilken valfärdsteknik som ger besparingar samtidigt som det ger mervärde för den enskilde. Ex. tillsynskameror, GPS-klockor.

Åtgärd 10 Översyn och justering hyror SÄBO

Hyrorna på SÄBO har inte justerats sedan 2015, omvärldsbevakningen som gjorts visar att vi ligger ändå lika eller något högre än länets kommuner. 2024 kom förslag om en höjning och ett förslag om indexuppräkning så att höjningen kommer ske årsvis utan ytterligare politiska beslut med start 2025. Besparing jämfört med budget 2025.